ՀՈՐ ՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ ԱՃԱԾ ԳՐՈՍՄԱՅՍՏԵՐԸ

Պատանեկան վաղ տարիքում են գրոսմայստեր դարձել շախմատի աշխարհի չեմպիոններ Ռոբերտ Ֆիշերը, Գարրի Կասպարովը: Վլադիմիր Հակոբյանը շուրջ 20-ամյա երիտասարդ էր, երբ հաղթահարեց ցանկալի բարձունքը:

Կարեն Ասրյանը հայաստանցի առաջին մարզիկն է, որը գրոսմայստեր է հռչակվում 17 տարեկանում:

Շախմատի պատմության մեջ այս առումով ռեկորդակիրը ֆրանսիացի Էթյեն Բակրոն է: Եվ առաջիկայում հազիվ թե գտնվի մեկը, որը գերազանցի նրա ցուցանիշը՝ գրոսմայստեր դառնա 14 տարեկանից ավելի վաղ հասակում:

Սակայն եթե ֆրանսիացի շախմատիստին վարպետությունը կատարելագործելու հարցում օգնել են, նրա հետ պարապմունքներ են անցկացրել շուրջ երեք տասնյակ անվանի գրոսմայստերներ, մյուսներին՝ նույնպես, ապա Կարենի առաջին եւ միակ ուսուցիչը եղել ու մնում է հայրը՝ Արարատ Ասրյանը, որը մասնագիտությամբ ոչ մարզիչ է, ոչ էլ շախմատիստ, այլ՝ մաթեմատիկոս-ծրագրավորող:

- Գուցե հաջողության գումարելիները Ձեր մասնագիտությա՞նը պետք է վերագրել,- հարցրինք Արարատ Ասրյանին:

- Ամենեւին, ոչ մի կապ չկա: Կարենը նույնիսկ համակարգչի ծառայությունից չի օգտվում: Այն ունենալը երազանք է համարում:

- Դուք բոլոր մրցաշարերի ժամանակ Կարենի ուղեկիցն եք: Համառոտակի պատմեք Պետերբուրգյան միջազգային ստուգատեսի մասին:

- Ընդհանրապես հավատով էինք մեկնել Պետերբուրգ, որովհետեւ այն Կարենի համար հաջողակ քաղաք է: Նա Նեւայի ափին գտնվող քաղաքում 1990 թվականին անցկացված մրցաշարում դարձավ վարպետության թեկնածու, իսկ 1994-ին լրացրեց միջազգային վարպետի նորման:

Այս մրցաշարին մասնակցում էր 154 շախմատիստ: Նրանցից 40-ը կրում էր միջազգային գրոսմայստերի եւ 40-ը՝ միջազգային վարպետի կոչում: Ըստ անհատական գործակցի, Կարենը 28-րդն էր: Նա խաղացած ինը պարտիայում չկրեց ոչ մի պարտություն, տարավ չորս հաղթանակ, հինգ պարտիա ավարտեց ոչ-ոքի եւ, վաստակելով 6,5 միավոր, երրորդ անգամ լրացրեց միջազգային գրոսմայստերի նորման: Կարենը գրոսմայստերների հետ մրցամարտերում միավորը բաժանեց Սվեշնիկովի, Ֆյոդորովի, Բրոդսկու հետ եւ հաղթեց Կուզմինին: Ի դեպ, ութերորդ տուրի Կուզմինի հետ խաղացված պարտիան ոչ միայն կարեւոր էր Կարենի, այլեւ ուկրաինացի գրոսմայստերի համար, նա եւս առաջատարների խմբում էր: Եւ, կրած պարտությունից հետո, նա այլեւս չվերագտավ իրեն, չներկայացավ վերջին տուրի հանդիպմանը: Կարենը մի խումբ շախմատիստների հետ բաժանեց 2-8-րդ տեղը եւ առաջ անցավ գրոսմայստերներ Յուդասինից, Ֆյոդորովից, Մորոզեւիչից, Էյնգորնից եւ այլ անվանիներից:

Սա Կարենի ամենամեծ հաջողությունն է: Իմ երազանքն է, որ Կարենը դառնա մեծ շախմատիստ եւ փառք բերի հայ ժողովրդին:

Զրուցեցինք նաեւ նորընծա գրոսմայստերի հետ:

- Կարե՛ն, այս մրցաշարում ո՞րն էր քո անցկացրած ամենադժվարին պարտիան:

- Յոթերորդ տուրում սեւերով խաղում էի Ֆյոդորովի հետ: Դժվարին կացությունում հայտնվեցի, սակայն ելքը գտա հանդիպումը ոչ-ոքի ավարտելու համար:

- 1997 թվականն ավարտին է մոտենում: Ընդհանուր առմամբ ինչպիսի՞ն էր տարին:

- Հաջողակ էր: Մարտին երկրորդ անգամ լրացրեցի գրոսմայստերի նորման: Դարձա ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի ուսանող: Հետո եղավ մի ժամանակահատված, որ դժվար էի խաղում: Չկարողացա կրկին հաջողության հասնել Սմոլենսկի, Նովգորոդի մրցաշարերում, Հայաստանի առաջնությունում: Սակայն դա էլ օրինաչափ է՝ սպորտ է:

- Ունե՞ս քո շախմատային կուռքը:

- Ոչ:

- Իսկ աշխարհի չեմպիոններից ո՞վ է քեզ ամենից հոգեհարազատը:

- Կապաբլանկան:

- 1996 թվականին դու Մոսկվայում տիրացար Գարրի Կասպարովի սահմանած գավաթին: Որեւէ շփում ունեցե՞լ ես պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ընկերակցության աշխարհի չեմպիոնի հետ:

- Ոչ: Միայն մրցաշարի փակման արարողության ժամանակ նրա մայրը՝ Կլարա Շահինովնան, հանձնեց գավաթը եւ շնորհավորեց:

- Օրական քանի՞ ժամ ես տրամադրում շախմատին:

- Հինգ-վեց ժամ:

- Բացի շախմատն ուրիշ ի՞նչ նախասիրություն ունես:

- Սիրում եմ երաժշտություն լսել, գրքեր կարդալ, ֆուտբոլ խաղալ:

- Ոմանք գտնում են, որ շախմատիստ դառնալու համար կարելի է նաեւ դպրոց չհաճախել, անտեղի ժամանակ չվատնել: Դու այդպե՞ս ես վարվել:

- Մինչեւ յոթերորդ դասարանը կանոնավոր հաճախել եմ դասերին: Գերազանց գնահատականներով էի սովորում: Հետո շատ եմ բացակայել:

- Ցանկացած մարզաձեւում մարզչին մեծ դեր է վերապահվում: Քո մարզիչը հայրդ է, որը նախկինում երբեք չի զբաղվել այդպիսի աշխատանքով: Երբեւէ զգացե՞լ ես, որ մեկ ուրիշի օգնության կարիքն ունես:

- Ոչ:

- Ինչպիսի՞ն են առաջիկա ծրագրերը:

- Առայժմ միայն պետք է հանգստանամ: